

slednja dva snopiča vzgojeslovja, katerih podlaga tvori „Dušoslovje“, morala pokazati strupen sad teh „ateističen semen“, a sta izkazala baš nasprotno, kar celo drug ocenjevalec v „Času“ priznava. (Konec prihodnjič.)

Nova naziranja o najstarejši zgodovini Slovencev. Marljivi raziskovalec najstarejše slovenske zgodovine, profesor Ljudmil Hauptmann, je obelodanil v „Mitteilungen des Instituts für österreichische Geschichtsforschung“, (XXXVI. knj. 2. snop., str. 229 - 287) zanimivo razpravo: „Politische Umwälzungen unter den Slowenen vom Ende des VI. Jahrhunderts bis zur Mitte des neunten“, v kateri zavrača na podlagi razlage krajevnih imen in novega študija in tolmačenja raznih listin ter zgodovinskih virov, več dosedaj splošno veljavnih in priznanih naziranj iz naše najstarejše zgodovine. Glavne njegove trditve so:

Od naselitve do l. 623 so bili vsi Slovenci pod obrskim jarmom. Dr. W. Schmidova trditve, da je pripadala tedaj Gorenjska langobardski državi v Italiji, ne velja. Tudi tu so gospodovali Obri. Slovenci tedaj še niso bili trdno sklenjen narod. Med njimi so se naselila posamezna krdela Obrov in drugih razrodov, n. pr. na Koroškem in Srednjem Štajerskem drobci slovanskih Duljebov, ki so stanovali ob Bugu, ki pa so jih premagali Obri in razkropili. Obrski jarem je bil krut in trd, milejši na Koroškem kot na Kranjskem in Spod. Štajerskem. Zadnji dve pokrajini so hoteli imeti Obri trdno v svojih rokah, ker je vodila skozi nje ob Savi starodavna pot v Italijo. Zato so ju obdržali pod svojo vlado tudi še potem, ko so Karantanijo že izgubili.

Samova država je obsegala tudi Slovence. Po njegovi smrti je razpadla in Slovence na Kranjskem in Spod. Štajerskem so zopet podjarmili Obri. Med Slovenci na Koroškem so se naselili v istem času, sredi sedmega stoletja, Hrvatje in ustanovili državo. Valukova država je hrvatska ustanovitev in svobodnjaki — plemičarji (edlingerji), odslej gospodujoče pleme med karantanskimi Slovenci, so hrvatski naseljenci, ki so jih morda Slovenci sami poklicali v deželo. Kjer se omenja kaka hrvatska županija, tam se nahajajo tudi Edlingerji. Obredi pri ustoličenju karantanskih vojvod so še sedaj v navadi pri dalmatinskih Hrvatih okoli Bihača.

Sredi osmega stoletja so Obri poskusili podjarmiti tudi karantanske Slovence. To so preprečili Bavarci in v zahvalo zato raztegnili svojo oblast čez koroške in srednještajerske Slovence. Kranjsko in Spodnje Štajersko je ostalo do leta 795 pod Obri. Tedaj je uničil obrsko državo Karol Veliki in združil vse Slovence pod frankovsko oblast. V cerkvenem oziru so prišli takrat kranjski in spodnještajerski Slovenci pod Oglej, dočim so spadali karantanski že poprej pod Solnograd.

Karol Veliki je Slovence politično zopet razcepil. Slovenci na Kranjskem, v Spodnji Panoniji severno od Drave in hrvatskem Zagorju so prišli pod mejnega grofa Furlanskega, koroški in zgornjepanonski (na vzhodnem Srednjem Štajerskem in zahodnem Ogrskem) Slovenci pa h Karantaniji. Karavanke so ločile torej obe skupini Slovencev politično, cerkveno pa od leta 811 dalje Drava. Karantanija od tedaj cerkveno ni bila enotna.

Po vstaji Ljudevita Posavskega so veliko Furlansko mejno grofijo razdrobili v štiri marke: Furlansko v ožjem pomenu besede in Istra sta se združili z Italijo, marka ob Savi (Kranjsko in Spod. Štajersko) in marka v Spodnji Panoniji z delom Sirmije sta prišli h Karantaniji. Slovenci so bili zopet združeni v eno upravno celoto.

Jos. Breznik.

